

KAFKA

NOVELETI

Ica tradukuro

Creative Commons 2019 by Brian E. Drake
Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 Unported
International

The Oxford Rationalist
56 Albany Street
Oxford, NY 13830 USA
(607) 843-2636
brian.eric.drake@gmail.com

KAFKA

NOVELETI

TRADUKITA DA BRIAN E. DRAKE

Kontenajo

Avan la yuro.....	7
Pagino antiqua.....	10
Fratocido.....	14
En la galerio.....	18
La nexta vilajo.....	20
La voyo adheme.....	21
Mesajo imperial.....	23
Ekregardo senreflekta.....	25
Vesti.....	26
Konfuzeso komuna.....	28
La nova advokato.....	30
Exkurso aden la monti.....	32
La subita promeno.....	33
La frapo an la domeno-pordo.....	35
La stradet-fenestro.....	38
Kunfrateso.....	39
La vicino.....	41
L'Arbori.....	44
Nokte.....	45
Decidi.....	46
La probo.....	48
Advokati.....	51
La komercisto.....	55
La ponto.....	59
Preterpasanti.....	61
De la paraboli.....	63
La sucio di dom-mastro.....	65
La blazono dil urbo.....	68
La silenco dil sirenii.....	71
Prometheus.....	74

Poseidon.....	76
La vereso pri Sancho Panza.....	78
Vizito a mineyo.....	79
Hibrido.....	84
Vulturo.....	88
Departo.....	90
La guvernero.....	91
La tupio.....	93
Deziro esar Indiano Amerikana.....	95
Fableto.....	96
Venar adheme.....	97
Sonjo.....	99
Renuncez!.....	103
Shakali ed Arabi.....	104

Avan la yuro

Avan la yuro sidas pordisto. A ta pordisto venas homo del ruro qua demandas enirar a la yuro. Ma la pordisto dicas, ke lu ne tatempe darsas permisar lu enirar. La homo pripensas, e pose questionas, ka lu plu tarde esos permisata enirar. ‘Possible,’ dicas la pordisto, ‘ma ne nun.’ Tatempe la pordo a la yuro esas apertita, segun kustomo, e la pordisto marchas adlatere, do la homo inklinas su por regardar adinterne. La pordisto remarkante lo ridas e dicas: ‘Se to tante multe tentas tu, probez ol malgre mea interdikto. Ma atencez: Me esas forta. E me esas nur la maxim basranga pordisto. Ma de l’una chambro a l’altra stacas pordisti, l’una plu forta kam l’altra. Me ne toleras mem un videto di la triesmo.’ La rurano ne

expektabis tala desfacilaji: la yuro devas esar acesebla da omnu, lu opinionas, ma nun per plu atencoze regardar la pordisto portanta fur-mantelo, lua nazego pintizita e lua longa, dina, nigra Tatar-barbo, lu decidas, ke esas plu bona vartar til ke lu permisesas enirar. La pordisto donas skabelo a lu e permisas lu sideskar ye la latero di la pordo. Ibe lu sidas dum dii e yari. Lu multafoye probas enirar, e lu tedas la pordisto per sua demandi. La pordisto ofte kurte inquestas, questionas pri lua hemlando e pri multo altra, ma oli esas questioni indiferenta, tala questioni quala eminenti questionas, e fine lu sempre dicas, ke lu ne ja darfias lasar lu enirar. La homo, qua provizabis su per multa kozi por sua voyajo, spensas omno, irge quante precoza, por subornar la pordisto. Ta pordisto recevas omno, ma recevante dicas, ‘Me prenas to nur por ke vu ne supozez, ke vu faliis facar omno.’ Dum la multa yari, la homo preske kontinue observas la pordisto. Lu oblivious l’altra pordisti, ed ica pordisto semblas esar l’unika obstaklo ad enirar a la yuro. Lu maledikas la mala chanco, senpense e laute dum l’unesma yari; plu tarde, oldeskante, lu ankore murmuras a su. Lu infanteskas e, pro ke pos studiir la

pordisto dum longa yari lu konoceskas mem la pulci en lua fur-kolumo, lu mem demandas, ke la pulci helpez persuadar la pordisto. Fine lua vid-povo febleskas, e lu ne savas, sive omno ya cirkume plu obskureskas sive sua okuli nur trompas lu. Ma lu nun rikonocas, en l'obskureso, lumo qua ne-extingeble venas del pordo di la yuro. Nun lu ne tre longe vivos. Ante mortar, lu kolektas en sua kapo sua omna experienci de la tota tempo en un questiono ne ja pozita a la pordisto. Lu facas manusigno, nam lu ne plus povas levar sua korpo rigideskanta. La pordisto mustas profunde inklinar su, nam la granda difero chanjis la situeso desfavore a la homo. ‘Quon tu ankore volas saveskar, ka?’ questionas la pordisto, ‘tu es nesaturebla.’ ‘Omnu probas atingar la yuro,’ dicas la homo, ‘do pro quo, dum tante multa yari, nulu ecepte me demandis enirar?’ La pordisto komprendas, ke la homo ja mortas e, por atingar lua audo-povo velkanta, klamas a lu, ‘Hike nulu altra povus enirar, pro ke ca enireyo esas asignata nur a tu. Me nun klozos ol.’

Pagino antiqua

Semblas, ke multo neglijesis en la defens-sistemo di nia lando. Ni ne atencis ol til nun ma atencis nia laboro dial; ma nun eventas to quo desquietigas ni.

Me havas shufeyo en la placo avan la palaco dil Imperiestro. Me apene forpozas mea shutri, ye l'unesma brileto di jernesko, kande me vidas soldati armizita ja postenizita ye la boko di omna strado qua atingas la placo. Ma ta soldati ne esas le nia, li esas evidente nomadi del Nordo. Per maniero nekomprenebla da me, li avancabis direte aden la chefurbo, quankam ol esas fora del frontiero. Omnakaze, li esas hike; omnamatine semblas, ke esas plu multi de li.

Segun lia naturo, li kampas sub la libera cielo, nam li odias domi. Li okupas su per akutigar glavi, per kultel-tranchar flechi e per praktikar kavalk-arto. Ek ta placo pacoza, sempre sorgeme netigita, li facas advera stablo. Ni ya esforcas de tempo a tempo forbalayar adminime la maxim mala sordidaji, ma sempre min ofte, nam la laboro esas vana e, pluse, endanjerigas ni, timante ke ni falez sub la hufi di la kavali sovaja o kripligesez per la stroki di la flogili.

Parolar kun la nomadi esas neposibla. Li ne savas nia linguo, fakte, li apene havas sua propra linguo. Li komunikas l'una a l'altra quale chuvi komunikas. Tala kroaso quala to di chuvi esas sempre en nia oreli. Nia viv-manieron e nia institucin li nek komprenas nek deziras komprenar. Or, li ne volas komprenar mem nia manusigno-linguo. On povas gestar a li til ke on luxacas mandibulo e karpi e li ankore ne komprenas e nultempe komprenos. Li ofte grimasas; lore la blankeso di lia okuli aparas e spumo kovras lia labii, ma to signifikas nulo; li facas lo pro ke esas lia naturo facar lo. Irge quan li bezonas, li prenas. On ne darfus nomar to prenar per koakto. Li sizas ulo ed on nur forstacas e lasas li sizar.

Li anke prenis multa vari de mea stoko. Ma me ne darfias plendar, vidante quale la buchisto, exemple, sufras trans la strado. Tam balde kam lu adportas karno, la nomadi sizas ol de lu e glutachas ol. Mem la kavali devoras karno; sat ofte kavalisto e sua kavalo jacas l'una apud l'altra, li amba mordas la sama karnajo, de amba extremaji. La buchisto esas nervoza e ne audacas haltigar sua karno-livraji. Ni komprendas, tamen, e suskriptas pekunio por entretener lu. Se la nomadi obtenus nula karno, qua savas to quon li facus; omnakaze, qua savas to quon li facos, mem omnadie obtenante karno.

Ne longe ante nun la buchisto pensis, ke lu adminime sparez su la laboro buchar, ed ulmatine adduktis bovo vivanta. Ma lu nultempe itere audacos facar lo. Me jacis dum tota horo, sternita sur la pavimento en la dopajo di mea shuifeyo, la kapo kovrita per omna vesti e tapisi e kuseni quin me havas, nur por evitar audar la bramado di ta bovo, adsur qua la nomadi omnalatere saltis, arachis peceti ek olua karno vivanta per sua denti. Longatempe esabis tranquila ante ke me riskis ekirar; li jacis vinkita cirkum la restaji dil kadavro quale ebriuli cirkum vin-barelo.

Esis tafoye ke me imaginis, ke me advere vidas l'Imperiestro ipsa ye fenestro dil palaco; lu kustumale nultempe eniras ta extera chambri ma pasas sua omna tempo en la gardeno maxim interna; ma tafoye lu stacis, o tale semblis a me, ye un del fenestri, spektis l'eventi avan sua rezideyo per kapo inklinita.

‘Quo eventos?’ ni omna demandas ni. ‘Quante longe ni povas subisar ca charjo e tormento? La palaco dil Imperiestro atraktis la nomadi adhike ma lu ne savas qualmaniere retropulsar li. La pordego restas klozita; la gardisti, qui olime sempre ceremoniale enmarchis ed ekmarchis, restas inkluzita dop fenestri stangizita. Salvar nia lando fidesas a ni mestieristi e komercisti; ma ni ne esas kapabla traktar tala tasko; ni neanke pretendas esar kapabla. Ito esas ula sorto de deskonkordo; ed ol ruinos ni.’

Fratocido

Esas pruvita, ke la ocido esis facita talmaniere:

Schmar, la ocidero, postenizis su ye cirkume non kloki nokte en klara lunlumo proxime a la stradangulo ube Wese, la viktimo, mustas turnar su de la stradeto ube esas sua kontoro aden la stradeto ube lu lojas.

La aero noktal esis trepidigante kolda. Ma Schmar portis nur dina blua vestaro; la vestono anke esis desbutonagita. Il sentis nula koldeso; pluse, il sempre movis. Ilua armon, mi-bayoneto e mi-koquokultelo, tote exposita, il retenis sempre ferme en la manuo. Il regardis la kultelo en la lumo di la luno; la lamo cintilifis; ne sat multe por Schmar; il frapis ol an la briki di la pavaro

til ke la cintili flugis; regretis lo, forsan; por reparar la domajo, transis ol quale violinarko trans la suolo di sua boto, avane inklinante su, stacante sur un gambo, ed askoltis e la akutigado di la kultelo e por irga sono de la fatala apud-strado.

Pro quo Pallas, privata civitano qua proxime spektis to omna de sua fenestro en la unesma etajo, permisas to eventar? Desinrikez la misterii di naturo homala! La kolumno trusita, la chambro-robo zonizita cirkum lua korpo korpulenta, il stacas adinfre regardante, agitas sua kapo.

E plu fore per kin domi, diagonale trans la strado de lu, siorino Wese, portante mantelo ek fox-furo super sua nokto-robo, ekregardas por sua spozulo qua canokte nekustumale longatempe hezitis.

Tandem sonas la pord-klosho di la kontoro di Wese, tro laute por pord-klosho, super la urbo ed adsupre a cielo, e Wese, nokto-laboristo diligenta, ekvenas la edifico, ankore nevidebla en ta stradeto, anuncata nur da la sono di la klosho; la pavaro quik kontas ilua nelauta pedpazi.

Pallas fore avane inklinas su; il ne darfias neatencar omno. Siorino Wese, quietigita da la klosho, bruisoze klozas sua fenestro. Ma Schmar genupozas; pro ke nula altra

parti di la korpo esas nuda, il presas nur sua vizajo e sua manui an la pavaro; quankam omno esas koldega, Schmar brilas.

Ye la sama stradangulo qua separas la du stradi, Wese pauzas; nur ilua bastono cirkumiras aden la altra strado por subtenar il. Subita kaprico. La cielo noktala invitas il, lo obskure blua e lo orea. Nesavante il adsupre regardas ol, nesavante il levas sua hachizita chapelo e pasas sua manuo trans sua hararo; nulo adsupre kolektas su kom shablono por indikar la futuro nemediata ad il; omno restas en sua plaso sensenca e ne-explorebla. Pri la ago ipsa, esas tre racionoza ke Wese avanirez, ma il avaniras a la kultelo di Schmar.

‘Wese!’ kriachas Schmar stacante pedpinte, sua brakio extensita, la kultelo forte abasita, ‘Wese! Julia vane vartas!’ Ed addextre aden la fauco ed adsinistre aden la fauco e triesmafoye profunde aden la ventro plunjis la poniardo di Schmar. Aquorati fendita emisas tala sono quala venas de Wese.

‘Facita,’ dicas Schmar, e jetas la kultelo, nun superflua e sangizita balasto, ye la domo maxim proxima. ‘Beateso di ocido! L’alejo, inspirata dal fluo dil sango di altrui! Wese, old solano, amiko, birbankisto,

sternata sur l'obskura strado. Pro quo tu ne es nur veziko plenigita per sango, por ke me sideskez adsur tu e tu tote desaparez? Ne omna deziri realigesas, ne omna florrevi fruktifas; tua restaji solida hike jacas, ja indiferenta ad omna pedfrapo. Quo es la muta questiono quan tu dicas?’

Pallas, veneno strangulante sua korpo, stacas ye la duopla pordo di sua domo. ‘Schmar! Schmar! Omno vidita, nulo neremarkita.’ Pallas e Schmar parregardas la unu la altru. La rezulturo di la parregardo satisfacas Pallas; Schmar konkluzas nulo.

Siorino Wese, homamaso ya amba lateri, adavane hastas, sua vizajo oldigita pro hororo. La fur-mantelo apertesas, el krulas adsur Wese, la korpo noktorobizita apartenas ad il, la fur-mantelo qua drapiras la du quale la torfo di tombo apartenas a la homamaso.

Schmar, desfacile supresante la lasta nauzeo, presis sua boko an la shultro di la policisto qua lejere fordunktis il.

En la galerio

Se ula kavalkistino frajila e ftiziika en cirko sur kavalo shancelanta esus koaktita movar cirkle koram spektantaro nefatigebla da senkompata Chefo ociliganta flogilo dum monati sen intervalo, jirante sur la kavalo, jetante kisi, agitante la tayo, e se ta pleo dum la sencesa mujo dil orkestro e dil ventilatori durus aden la futuro sempre plularjeskanta, akompanata da sempre minlauteskanta ed itere plulauteskanta aplaudado di manui qui esas advere vapor-marteli, forsan lore yuna vizitanto en la galerio hastus adinfre per la longa eskalero tra omna etaji e plunjus aden la cirklo, krius ‘Haltez!’ tra la fanfari dil orkestro sempre adaptanta su.

Ma ne esas tale; bela damo, blanka e reda, enflugas tra kurteni quin fieruli livreizita apertas avan el; la direktero devocoze serchante elua okuli respiras ye el quale bestio-farmisto; kom presorgo il levas el adsur la kavalo grize makulizita, quale se el esas sua nepotino maxim amata qua komencas voyajo danjeroza; il ne povas decidar donar la flogil-signaloo; fine saltas a su-vinko; kuras direte a la kavalo, sua boko apertita; avide spektas la salti dil kavalkistino; apene kapabla komprenar elua habileso; esforcas avertar per klami Angla; il furioze reprimandas la kavalsorgisti tenanta ringi esar skrupuloze atencoza; la manui elevita, il pregas l'orkestro taceskar ante la granda saltego; fine levas la hominetto de la kavalo tremanta, kisas elua amba vangi, ed opinionas, ke nula tributo del publiko suficas; dum ke el ipsa, apogante su an il, alte pedpinte, en jiranta polvo-nubo, la brakii extensita, la kapo retroe inklinata, deziras partigar sua joyo kun la tota cirko—pro ke to esas, la vizitanto al galerio pozas sua vizajo adsur la balustrado e, sinkante aden l'ultima march-muziko quale se aden pezoza sonjo, ploras sen remarkar.

La nexta vilajo

Mea avulo olime dicis: ‘Vivo es astonante kurta. Nun rimemorante, ol esas tante kompresita, ke me apene komprendas quale, exemple, yunulo povas decidar kavalkar a la nexta vilajo, sen timo ke—ultre accidenti desfortunoza—la tempo dil vivo ordinar e felica tote ne suficez por tante longa kavalko.’

La voyo adheme

Videz la forco persuadanta di la aero pos sturmo! Mea meriti evidenteskas a me e vinkas me, quankam me ne rezistas, me konfesas.

Me pazegas e mea ritmo esas la ritmo di la tota strad-latero, di la tota strado, di la tota quartero. Me responsas, e juste, pri omna frapeto an pordi od an la surfaci di tabli, omna tosto, amoranti sur liti, en l'eshafadi di nova edifici, presita l'una a l'altra an la dom-muri en stradeti obskura, o sur la divani di lupanaro.

Me komparas mea pasinto a mea futuro, ma trovas, ke li amba esas admirinda, me ne povas preferar l'una o l'altra, e trovas nulo lamentinda ecepte la neyusteso di fato qua tante klare favoras me.

Ma enirante mea chambro me divenas kelke meditema, sen renkontrir irgo meditinda an l'eskalero. Apertar la fenestro ed audar muziko ankore pleata en gardeno ne multe helpas.

Mesajo imperial

L’Imperiestro—on dicas—sendis a vu, l’individuo, la regnato mizeriza, l’ombreto qua eskapabis maxim fore de la suno imperial, l’Imperiestro sendis rekte a vu mesajo de sua mort-lito. Il igis la kuriero genupozar apud la lito e susuris la mesajo aden lua orelo; il konsideris ol kom tante grava, ke il igis la kuriero repetar ol aden sua propra orelo. Per kapsigno il konfirmis la korekteso di lo dicita. E koram omna spektanti di sua morto—omna obstakli esas ruptita, ed omna eminenti di sua imperio stacas en cirklo sur la larja ed altega eskaleri—koram ti omna il sendis la kuriero. La kuriero quik vivas; viro forta e nefatigebla; extensante nun l’una, nun l’altra brakio, il iras tra la homamaso; se on

rezistas, il indikas sua pektoro, ube esas la signo dil suno; do il facile avaniras, quale nulu altra. Ma la homamaso esas tante granda; lia hemi havas nula fino. Se esus libera agro, quale il rapideskus, e balde vu audus la splendida frapo di ilua pugni an vua pordo. Tamen, vice, quante vane il baraktas, il ankore presas su tra la chambri dil maxim interna palaco; il nultempe vinkos ol; e se il sucesus, nulo esus ganata; il ankore mustus baraktar adinfre per l'eskalero; e se il sucesus, nulo esus ganata; lu mustus trapazar la korti; e pose la korti di la duesma palaco inkluzanta; ed itere eskaleri e korti; ed itere palaco; e tale pluse tra yarmili; e se il tandem ekpasus l'extera pordego—ma to nultempe, nultempe povas eventar—la chefurbo rejäl, la centro dil mondo, esas ibe avan il, plenigita per sordidaji en amasi. Nulu penetras adhike, tote ne ulu qua portas mesajo de mortintulo.—Ma vu sidas ye vua fenestro e revas pri to, kande venas vespero.

Ekregardo senreflektanta

Quon on facez dum ta dii printempal qui nun rapide venas? Matine la cielo esis griza, ma nun irante al fenestro, on surprizesas e pozas la vango an la klinko.

La suno ja kushas su, ma infre on vidas, ke ol lumizas la vizajo di pueretino qua flanas e cirkume regardas, e samtempe on vidas l'ombro dil viro qua plu rapide venas dop el.

E la viro ja preterpasas e la vizajo dil pueretino esas tre brilanta.

Vesti

Ofte, vidante robi havanta multa falduri, plisuri, e pendaji qui belege kovras belega korpi, me pensas, ke li ne longe tale restos, ma krumplesos neglatigable, aquiros polvo tante dense en la brodaji ke esos neposibla forbrosar ol, e ke nulu deziras esar tante trista, tante ridinda, per omnadie metar la sama robo precoza, ed omnanokte desmetar ol.

Ma me vidas yunini qui esas bela e montras muskuli ed osteti e glata pelo ed amasi di hari delikata, qui nihilominus omnadie aparas en ta sama luxa robo, sempre pozas la sama vizajo an la sama palmi, e lasas ol revelesar en spegulo.

Nur ulfoye nokte, venante tarde de partio, ol semblas en la spiegulo esar

paruzita, bufata, polvoza, ja vidita da omnu,
ed apene portebla.

Konfuzeso komuna

Experienco komuna rezultas en kofuzeso komuna. A mustas negociar grava afero kun B en H. Lu iras ad H por kunveno preliminara, facas la voyago adibe en dek minuti, e retrovoyajas same, e riveninte, fanfaronas a sua familio pri la voyago. Dum la sequanta dio il itere iras ad H, tafoye por konkluze kompletigar la negocio. Pro ke to evidentemente bezonos plura hori, A liveras tre frue matine. Ma, quankam omna sequanta cirkonstanci, adminime segun A, exakte similesis olti di la hiera dio, tafoye lu bezonas dek hori por atingar H. Vesperale arivinte tre exhaustite, lu informesas, ke B, vexita da lua absenteso, livabis mi-horo ante nun por irar a la vilajo di A, e ke li evidentemente preterpasis l'una l'altra alonge la

voyo. On konsilas A vartar. Ma anxianta pri sua afero, lu quik vivas ed hastas adheme.

Tafoye lu facas la voyajo, sen partikulare atencar la fakteto, en exakte un sekundo. Che lu, lu saveskas, ke B arivabis tre frue, quik pos la deproto di A, fakte, lu renkontrabis A sur la solio e rimemorigis da lu pri la afero; ma A respondabis, ke lu havas nula tempo, lu mustas quik irar.

Malgre ta konduto nekomprenebla di A, B restabis por vartar la retroveno di A. Esas vera, ke lu plurfoye questionabis, kad A ne ja retrovenis, ma lu ankore sidas supre en la chambro di A. Joyigita pro l'oportunajo quik renkontrar B ed explikar omno, A hastas adsupre. Lu preske atingas la supera etajo, kande lu mispasas, tordas tendino, e preske esvanante pro doloro, nekapabla mem kriar, kapabla nur feble jemar en l'obskureso, lu audas ke B—ne esas possibla dicernar sive de granda disto sive tre proxime—furias e bruisoze decensas l'eskalero e desaparas por sempre.

La nova advokato

Ni havas nova advokato, doktoro Boukephalas. Poko en lua aspekto rimemorigas da on, ke lu esis olima militkavalo di Alexandros di Macedonia. Komprenende, se on savas lua historio, on agnoskas ulo. Ma mem simpla ushero quan me renkontris plura dii ante nun sur la perono dil Judicieyo, viro havanta l'experteso profesional dil vizitanto kustumal al kuragri, esis astonata da l'advokato qua alte levas sua kruri por acensar la gradi marmora.

Generale, l'advokataro aprobas l'admisio di Boukephalas. Per profunda konoco astonanta on dicas, ke la stando di Boukephalas esas desfacila pro la socio-ordino modern, ergo, anke konsiderante lua

importo en la historio dil mondo, lu adminime meritas accepto amikal. Nuntempe—on ne darfas negar—esas nula Alexandros la Granda. Esas sat multa homi qui savas quale mortigar homi; la habileso bezonata por extensar manuo trans festin-table e lancagar amiko ne mankas; e segun multa homi, Macedonia esas tro inkluzata, por ke li maledikas Philippos, la patro—ma nulu, absolute nulu, povas apertar voyo ad India. Mem dum ilua ero, la pordegi di India esis ultiere ilua manui, ma l'espado dil Rejulo indikis la direcione. Hodie la pordegi retroiras a plu fora e plu alta loki; nulu indikas la direcione; multi portas espadi, ma nur por brandisar oli, e l'okulo qua esforcas sequar oli esas konfuzigita.

Do on forsan plu bone agas quale agis Boukephalas, per absorbar su per lego-libri. En kalma lamp-lumo, lua flanki desenkombrita da la kruri di kavalkanto, libera e distanta de la bruiso di batalio, lu lektas e turnas la pagini di nia tomi anciena.

Exkurso aden la monti

‘Me ne savas,’ me kriis sen esar audita, ‘me ne savas. Se nulu venas, do nulu venas. Me nocis nulu, nulu nocis me, ma nulu helpos me. Grupo de nuli. Ma lo ne esas tote vera. Ma nulu helpas me—grupo de nuli esus kelke bona, altralatere. Me prizus exkursar —pro quo ne?—kun grupo de nuli. Aden la monti, komprende, a qua altra loko? Quale ta nuli shokpulas l’una l’altri, ta omna brakii levita, kunligita, ta nekontebla pedi pazante tante apude! Komprende, li omna portas vestari. Ni iras tante gaye, la vento suflas tra ni ed inter nia grupo. Nia fauci bufas ed esas libera en la monti! Esas marvelo, ke ni ne kantas.

La subita promeno

Kande semblas, ke on konkluze decidis restar heme dum la vespero, kande on metis sua chambro-robo e sideskis pos supeo an lumizita tablo por la laboro o ludo pos qua on kustumale dormeskas, kande la vetero esas desagreabla, por ke restar en la domo semblas esar natural, e kande on ja tranquile sidas an la tablo tante longe, ke deproto surprizos omnu, kande, pluse, l'eskalero esas obskura e la chefa pordo esas klefklozita, e malgre to omna on staceskas pro subita desquieteso, desmetas la chambro-robo, vestizas su por la strado, explikas, ke on mustas ekirar e per abrupta vorti adianta ya ekiras, bruioze klozas la pordo dil apartamento plu o min hastoze, segun la grado di desplezo quan on supozas

ke on dope livas, e kande on trovas su itere en la strado, la membri libere movante pro la libereso ne-expektita quan on ganis por li, kande rezultante de ta ago decidema on sentas koncentrata en su omna possiblesi por ago decidema, kande on rikonocas per importo plu kam kustumal, ke sua fortreso esas plu granda kam la bezono senpene facar la maxim rapida chanji e traktar oli, kande en ta stando on pazegas la longa stradi—dum ta vespero on tote foriras de la familio, qua divenas nereal, dum ke on ipsa, ferma figuro nigre skisita, frapetante su ye la kruro, kreskas a sua vera grandeso.

To omna esas rinforcita se, dum tante tarda horo dil nokto, on vizitas amiko por inquestar lua stando.

La frapo an la domeno-pordo

Esis somero, varmega dio. Irante adheme kun mea fratino, me venis a kort-pordo di domen-domo. Me ne savas, kad el frapis ol petuleme o sensorgeme o nur minacis per pugno e tote ne frapis ol. La vilajo komencas cent pazi plu fore an la choseo qua duktas adsinistre. Ni ne savis lo, ma jus kande ni pasis l'unesma domo, homi ekvenis e manusignifis a ni, amikale od avertante, mem timoze, tordita da teroro. Li indikis la domen-domo quan ni preterpasabis e rimemorigis da ni pri la pordo. La posedanti dil domeno procesos kontre ni, e l'inquesto quik komencos. Me esis tre kalma ed anke kalmigis mea fratino. El probable ne frapabis ol, e se el ya frapabis, on trovos nula pruvi irgaloke en la

mondo. Me anke esforcis klarigar to a la homi, li askoltis me, ma li ne judikis. Plu tarde li dicis, ke ne nur mea fratino, me anke akuzesos kom la fratulo. Me afirmis per kapsigno, ridetis. Ni omna regardis la domeno, spektis fora fum-numbo e vartis la flami. Ed advere, balde ni vidis kavalkanti kavalkar tra la larje apertita kort-pordo. Polvo acensis, kovris omno, nur la punti dil alta lanci cintilifis. E tam balde kam la trupi desaparis aden la konto, li semblis turnar la kavali e venar a ni. Me urjis mea fratino forirar, me ipsa reparos omno. El refuzis livar me sola. Me dicis, ke adminime el chanjez sua vesti e metez plu bona robo por la siniori. Tandem el obediis ed iris adheme. La kavalkanti ja arivis, mem del kavali li demandis mea fratino. El ne nun esas hike, me anxioze respondis, ma venos plu tarde. La respondo esis preske indiferenta; precipue, semblis importar, ke li trovabis me. Esis precipue du siniori, la judiciisto, viro vivoza e yuna, e sua helpanto tacema, nomita Assmann. On demandis, ke me enirez la salono dil domen-domo. Lente, abasante mea kapo al breteli, me sideskis sub l'intensa regardeti dil siniori. Me ankore preske kredis, ke un vorto suficos liberigar me, urbano, mem per mea propra

gajo, de ca ruranaro. Ma me trapasinte la solio dil chambro, la judiciisto, qua avane saltabis ed expektis me, dicis: ‘Me kompatas ica homo.’ Ma sendubite lu ne parolis pri mea nuna stando, ma pri to quo eventos. La chambro aspektis plu simile a karcer-chambro kam salono di domen-domo. Granda stona kareli, muro obskura e nuda, fera ringo ulloke stekita en muro, meze kozo qua esis mi-liteto, mi-operacotablo.

Ka me ankore povus tolerar irga aero kam to di ca karcero? Yen la granda questiono, o plu bone, to esus, se me ankore povus esar liberigita.

La stradet-fenestro

Irge qua vivas sole ma de tempo a tempo deziras atachar su ad ula loko; irge qua, segun la chanji dil tempo, dil vetero, dil stando di sua aferi, e tale pluse, subite deziras vidar brakio quan lu povas tenar—lu ne povas longe vivar sen stradet-fenestro. E se lu havas humoro ne dezirar irgo e nur iras a sua fenestro kom fatigito, l'okuli turnante su de lua publiko a la cielo ed itere a la publiko, lu ne volas ekregardar e kelke adsupre turnas sua kapo; mem tatempe l'infra kavali tiros lu aden lia vagonaro e tumulto, e tale konkluze aden la harmonio homal.

Kunfrateso

Ni esas kin amiki; uldie ni venis ek domo l'una dop l'altra, l'unesma venis e pozis su apud la pordego, pose la duesma venis, o plu precise glitis tra la pordego quale glitas globeto de merkurio e pozis su apud l'unesma, pose venis la triesma, pose la quaresma, pose la kinesma. Tandem ni omna stacis en lineo. Homi remarkeskis ni, li indikis ni e dicis: 'Ta kin jus venis ek ta domo.' De pos to ni kunhabitas; to esus vivo pacoza ecepte ke sisesmo sempre intervenas. Lu tote ne nocas ni, ma lu iritas ni, e to es sata noco; pro quo lu impozas su ube on ne deziras lu? Ni ne konocas lu a ne volas, ke lu unionez su a ni. Esis tempo, komprenende, kande ni kin anke ne konocis l'una l'altra; ed on darfias dicar, ke

ni ankore ne konocas l'una l'altra, ma to quo esas posibla e tolerebla da ni kin esas neposibla e netolerabla pro ta sisesmo. Omnakaze, ni esas kin e ne volas esar sis. E quo esas la signifiko di sempre esar kune, omnakaze? Anke esas sensignifika por ni kin, ma ni es ya kune e restos kune; nova kombinuron, tamen, ni ne volas, pro nia experienci. Ma quale igar to komprenebla da ta sisesmo? Longa expliki preske egalus aceptar lu aden nia kunfrateso, do ni preferas ne explikar e ne aceptar lu. Irge quante lu frunsas la labii, ni forpulsas per nia kudi, ma irge quante ni forpulsas lu, lu rivenos.

La vicino

Mea komerco es tote sur mea shultri. Du yunini kun skribmashini e kont-libri en l'avanchambro, mea propra chambro kontenanta skribtable, seifo, konfer-table, berjero, e telefonilo: to es mea tota laboreyo. Tante simpla por surveyar, tante simpla por direktar. Me es tre yuna, e l'aferi rulas a me. Me ne lamentas, me ne lamentas.

De pos la yar-komenco yunulo lokacas la vicina chambraro mikra e vakanta, quan me longatempe fole hezitis lokacar. Ol konsistas ek chambro ed avanchambro, ma anke koqueyo—me probable povabus uzar la chambro ed avanchambro, mea du yunini ulfoye sentas su tro opresata—ma quale la koqueyo servabus me? Me blamas ta

konsidero triviala, ke me lasis altru ganar ta chambraro. Nun ta yunulo ibe sidas. Lu nomesas Harras. To quon lu facas ibe, me tote ne savas. La pordo anuncas: ‘Harras, Kontoro.’ Me inquestis ed informesis, ke ol esas komerco simila a la mea. On ne darfias avertar kontre grantar kredito, nam lu es yunulo ambiocoza qua forsan havas futuro, ma on ne darfias rekomendar ol, nam segun semblo lu ne nun havas kapitalo. L’informo kustumal da ti qui savas nulo.

Ulfoye me renkontras Harras sur l’eskalero, lu sempre multe hastas, lu advere pretersaltas me. Me ne ja bone vidis lu, nam la klefo di lua kontoro es sempre en lua manuo kande lu preterpasas. Quik lu apertas la pordo. Lu englitas quale la kaudo di rato e me restas stacante avan l’afisho ‘Harras, Kontoro’, quan me ja lektabis multe plu ofte kam ol meritas.

La muri meskine dina qui revelas la honestulo celas la dishonestulo. Mea telefonilo es fixigita al muro qua separas me de mea vicino. Ma me emfazas to nur kom faktro partikulare ironia.

Mem se ol pendis del muro opozata, on povus audar omno en la vicina chambro. Me kustumus me evitar nomar la nomi di mea klienti dum parolar kun li per la

telefonilo. Ma komprende ne multa habileso bezonesas konjektar la nomi pro la distinganta ma ne-evitebla procedo di konverso. Ulfoye me advere timeme dansas, la telefonilo ye mea orelo, ma ne povas evitare revelar sekretaji.

Komprende, to igas mea afer-decidi nedecidema, igas mea voce tremar. Quon facas Harras dum ke me telefonas? Se me volus exajerar—ed on ofte mustas exajerar por klarigar—me povus dicar: Harras ne bezonas telefonilo, lu uzas la mea, lu pozas sua sofa an la muro ed askoltas, dum ke altralatere me mustas hastar al telefonilo, askoltar omna demandi di mea klienti, facar grava decidi, grande persuadar—e precipue, dum la tota tempo, nevoluntante informar Harras tra la muro.

Forsan lu ne vartas la fino dil konverso, ma staceskas kande lu komprenas omno, flugas tra l'urbo per sua hasta kustumal, ed ante ke me akrochas la telefonilo, lu ja es ibe por kontreagar me.

L'Arbori

Nam ni similesas trunki di arbori en nivo.
Per semblo li glate jacas e pulseto suficus
ruligar li. No, neposible, nam li esas ferme
ligita al tero. Ma komprenez, mem to esas
nur semblo.

Nokte

Sinkita en la nokto. Quale ulfoye on abasas la kapo por meditar, absorbesar en la nokto. Cirkume, homi dormas. Mikra pleo, inocenta sutrompo, ke li dormas en domi, en liti sekura, sub tekti sekura, sternita o blotisanta sur matraci, en lit-tuki, sub lana kovrili, fakte li kunvenas quale olime e quale plu tarde, en la areo maxim sovaja, kampeyo en la aero libera, imensa nombro de homi, armeo, populo, havanta kolda peli sur kolda sulo, jetita adube li olime stacis, sua fronti presita a sua brakii, sua vizaji an la tero, kalme respirante. E vu vekas, vu esas un del gardisti, trovas la nexta gardisto per jirigar la lenio brulanta ek l'apuda rizamaso. Pro quo vu vekis? On mustas vigilar, on dicas. On mustas ibe asistar.

Decidi

Levar tu de humoro mizeriza, mem per la forteso dil volo, esez facila. Me tiras me de mea sidilo, marchas cirkum la tablo, exercas mea kapo e kolo, cintilifigas mea okuli, tensas la muskuli cirkum oli. Defias mea propra senti, entuziasmoze recevas A., supozante ke lu vizitas me, amikale toleras B. en mea chambro, glutas omno dicita che C., malgre peno o jeno, per longa glutaji.

Ma mem facante lo, un falio, e falion on ne povas evitar, haltigos omno, same lo facila e lo jenanta, e me mustos itere falar aden mea propra cirklo.

Do la maxim bona konsilo esas: acceptez omno, divenez maso inerta, e se on sentas su forportita, facez nula pazo nenecesa, regardez altri per l'okuli di animalo, ne

regredez, kurte, represez per tua propra
manuo la vivo fantomatra en tu, to esas,
plugrandigez la paco final dil tombeyo e
lasez nulo restar ecepte to.

Movo partikular en tala stando esas tranar
l'orel-fingro alonge la brovi.

La probo

Me esas servisto, ma esas nula laboro por me. Me esas timida e ne avancigas me, fakte me mem ne avancigas me aden la lineo kun l'altri, ma to esas nur un kauzo di mea senemployeso, esas mem posibla, ke to ne relatas kun mea senemployeso, omnakaze, la chefa afero esas, ke me ne esas sumnita a servo, altri esis sumnita ma li ne plu forte solicitis kam me, fakte li forsan ne mem deziris esar sumnita, dum ke fakte me adminime ulfoye tre forte deziras to.

Do me jacas sur la liteto en la chambro di servisti, regardegas la trabi en la plafono, dormeskas, vekas ed itere dormeskas. Ulfoye me iras al taverno, ube on prizentas acerba biro, ulfoye me nevoluntante forvarsas glasedo, ma altrafoye drinkas ol.

Me prizas ibe sidar pro ke, de dop klozita fenestreto, sen posibleso esar deskovrita, me povas vidar la fenestri di nia domo. On ne vidas multo, hike de la strado, me supozas, nur la fenestri dil koridori qui apertas a la strado, e pluse, ne mem olti dil koridori qui duktas a l'apartamento di mea employanti. Ma anke esas posibla, ke me eroras; ulfoye ulu dicis lo, sen ke me demandis, e l'impresuro generala di ca facado konfirmas lo. Nur rare la fenestri esas apertita, e to eventante, ol esas facita da servisto qua forsan apogas su an la balustrado por kurtatempe regardar adinfre. Do esas koridori ube lu ne povas esar surprizita. Fakte, me ne konocas ta servisti, ti qui esas permanante employata en la supra etajo dormas altraloke, ne en mea chambro.

Unfoye, kande me venis al taverno, gasto esis ja en mea observo-loko. Me ne audacis atencoze regardar lu e deziris turnar me ye la pordo e forirar. La gasto, tamen, advokis me, e revelis, ke lu anke esas servisto quan me altrafoye ja vidis ulloke, ma sen parolir.

‘Pro quo tu volas forkurar? Sideskez e drinkez! Me pagos.’ Do me sideskis. Lu multe questionis me, ma me ne povis respondar, fakte, ne mem komprenis lua

questioni. Do me dicis, ‘Forsan tu regretas invitir me, do me plu bone iros,’ e staceskis. Ma lu extensis sua manuo trans la tablo e presis me sideskar. ‘Restez,’ lu dicis, ‘to esis nur probo. Ta qua ne respondas al questioni sucesas en la probo.’

Advokati

Esis tre necerta, ka me havis advokati, me povis saveskar nulo pri to, omna vizaji esis desestimanta, la plu multa homi qui renkontris me, quin me multfoye renkontris en la koridori, aspektis quale grasa oldini havanta granda, totkorpa avantali striizita blue e blanke, frotis lia ventri e nehabile turnis su avane e retroe. Me ne mem povis saveskar, ka ni esas en judicieyo. Multi parolis por to, altri kontre. Ultre detali, to quo maxime pensigis me pri judicieyo esis mujo sencese audebla de fore, on ne povis distingar de qua direcione ol venas, ol plenigis omna chambri til ke on supozus, ke ol venas de omnube o, plu precize, de nur la loko ube on hazarde esas, la vera loko dil zumo, ma certe to esis trompo, nam ol venis

de fore. Ta koridori, streta, simple vultizita, irante per lenta tordaji havanta alta pordi spareme ornamentizita, semblis esir kreita por silenco profunda, esar la kordori di muzeo o di biblioteko. Ma se olta ne esis judicieyo, pro quo me hike serchis advokato? Nam me omnube serchis advokato, to necesas omnube, yes, min necesa en judicieyo kam altraloke, pro ke la judicieyo judicias segun yuro, on devas supozar. Se on supozus, ke to esas neysta od hazarda, nula vivo esus posibla; on mustas fidar a la judicieyo, fidar ke existas la posibleso di la majesto dil yuro, nam to esas olua unika tasko; en la yuro ipsa, tamen, esas omna akuzo, interceso, e judicio, l'interplekto nedependanta di homo esus hike abominindeso. Ma la fakteto di judicio differas, ol esas fondita sur inquesti hike, ibe, che parenti e nekonocati, che amiki ed enemiki, en la familio e publike, en urbo e vilajo, sume, omnube. Hike havar advokati esas urjante necesa, granda nombro de advokati, la maxim bona advokati, l'unu apud l'altru, muro vivanta, nam l'advokati esas naturale desfacile movebla, ma la persequeri, ta foxi habila, ta vizeli ajila, ta museti nevidebla, glitas tra la maxim mikra fendureti, kuras tra la gambi

dil advokato. Do atencez! Pro to me esas hike, me kolektas advokati. Ma me ne ja trovas irgu, nur ta oldini venas ed iras, multfoye; se me ne serchus, to dormigus me. Me ne esas en la justa loko, desfortunoze me ne povas negar l'impresuro, ke me ne esas en la justa loko. Me bezonas esar en loko ube multa homi kunvenas, de diversa regioni, de diversa klasi, de omna mestieri, de diversa evi, me devas havar l'oportunajo sorgeme selektar ti qui esas apta, amikala, ti qui havas certen aspekto por me, ek turbo. La maxim bona esus forsan apta por granda ferio. Vice, me vagas en ta koridori, ube on vidas nur ta oldini, e ne multi de eli, e sempre same, e mem ta kelki, malgre elia lenteso, ne esas haltigata da me, forglitas, flotacas quale pluv-nubi, tote okupata per okupado nekonocata. Pro quo me blinde hastas aden domo sen lektar l'enskriburo super la pordego, me esez quik en la koridori, tenante tante feroce, ke me ne povas rimemorar esir avan la domo, kurante acensir olua gradi. Ma me ne darfiras retroirar, ca perdo di tempo, ca konfeso ke me mispasis, esus netolerebla a me. Pro quo? Ka por decensar ta eskalero dum ta vivo kurta ed hastaza, akompanata da zumo

nepaciente? To ne esas posibla. La tempo asignata esas tante kurta, ke se on perdis un sekundo, on perdis la tota vivo, pro ke ol ne esas plu longa, nur tam longa kam la tempo perdita. Do komencinte per voyeto, durez, omnakaze, on povas nur ganar, on riskas nulo, forsan on fine frakasesos, ma se on turnabus su retroe pos l'unesma pazi ed on kurabus adinfre per la gradi, on frakasesis jus ye la komenco, ne posible, ma certe. Do se on trovas nulo hike en la koridori, apertez la pordi, se on trovas nulo dop ta pordi, esas nova etaji, se on trovos nulo adsupre, ne esas jeno, acensez nova eskalero. Tam longe kam on ne cesas klimar, la gradi ne cesos, oli kreskas sub l'acensanta pedi.

La komercisto

Esas posibla, ke uli kompatas me, ma me ne sentas lo. Mea komerceto plenigas me per anxio qui dolorigas mea fronto e tempori, ma ne satisfacas me, nam mea komerco es mikra komerco.

Anticide dum hori me mustas provizar, vekar la pordisto, avertar pri erori anticipata, e previdar dum l'una sezono to quon la modi dil sezono venonta probable esos, ne tala quala esez sequata da la homi konocata da me, ma tala quala semblo atraktiva a populo ne-acesebla en la ruro.

Mea pekunio es posedata da stranjeri; lia standi pekunial mustas esar misterioza a me; me ne komprendas la desfortuno qua povas frapar li; quale me posible povus fortunbar ol! Forsan li divenas luxoza ed

ofras festino en ula tavern-gardeno, uli de li forsan asistas la festino ante fugor ad Amerika.

Kande, ye la fino di labor-dio, me klefklozas la komerco e subite avan me vidas hori dum qui me ne povas laborar por la sencesa bezoni di mea aferi, lore l'eciteso quan me matine forpulsis rivenas quale fluxo rivenanta, ma ne povas esar kontenata en me e senskope forportas me kun ol.

Ma me ne povas uzar ta impulso, me povas nur irar adheme, nam mea vizajo e manui esas sordida e sudoroza, mea vesti esas makulizita e polvoza, mea labor-kasqueto es sur mea kapo, e mea shui es skrachita da la klovi di kesti. Me lore iras quale se portita da ondi, klakigas la fingri di amba manui, e karezas la harari di kindi renkontrata.

Ma la voyo es kurta. Balde me atingas mea domo, apertas la pordo dil elevatoro, ed enpazas.

Me subite vidas, ke me es sola. Altri, qui mustas klimar eskaleri, kelke fatigesas dum klimar, mustas vartar rapide anhelante til ke on apertas la pordo dil apartamento, qua donas exkuzo a li por esar iritoza e nepaciente, mustas transirar l'avanchambro

ube chapeli pendesas, e ne povas esar sola til ke li iras alonge la koridoro preterpasante plura vitra pordi ed eniras lia propra chambro.

Ma me es sola en l'elevatoro, e genupozante regardegas la streta spegulo. Dum ke l'elevatoro acensas, me dicas:

‘Tacez, retropavez, ka tu volas esar en l'ombro dil arbori, o dop la kurteni dil fenestro, od en la laubo dil gardeno?’

Me parolas per mea denti, e la balustrado preterglitas la frostizita vitro-kareli quale fluanta aquo.

‘Forflugez; tua ali, quin me nultempe vidis, darfas portar tu a la vilaj-valo od a Paris, se adibe tu volas irar.

‘Ma juez la vidajo del fenestro, kande la procesioni kunvenas de la tri stradi, ne evitas l'una l'altra ma marchas l'una tra l'altri e lasas la libera spaco itere emersar de la lasta rangi. Ociligez la naztuki, esez hororigita, esez emocigita, salutez la belino preteriranta.

‘Transpazez la rivereto per la ligna ponto, kapsignifez a la kindi natanta e regardegez la “hura” de la mil navisti sur fora kurasnavo.

‘Sequez la neremarkinda hometo, e kande tu shovas lu aden enireyo, raptez de lu e

pose regardez lu, vi amba havante la manui
en la poshi, dum ke lu triste iras alonge la
sinistra strado.

‘La policisti dispersita sur kavali
galopanta bridagas lia kavali e retropulsas
tu. Lasez li, la vakua stradi tristigos li, me
savas lo. Li ja forkavalkas duope, lente
cirkum la strad-anguli, maxim rapide trans
la placi.’

Lore me mustas ekirar, forsendar
l’elevatoro, sonar la pord-klosheto, e la
servistino apertas la pordo dum ke me
salutas.

La ponto

Me esis rigida e kolda, me esis ponto, me pontizis precipiso. Mea pedfingri ye l'una latero, mea fingri tenegante l'altra, aden falanta fango me mordis. La baski di mea redingoto fluktuis ye mea flanki. La frostoza trut-rivereto sonis de la profundaji. Nula turisto vagis ad ica altajo nepasebla, la ponto ne ja esis skisita sur la mapi. Do me restis e vartis; me povis nur vartar. Sen falar, nula ponto, konstruktita, povas cesar esar ponto.

Vers vespero ulfoye—l'unesma, la milesma, me ne povas dicar—mea pensaji sempre esis konfuza e perpetue movis cirkle. Vers vespero dum somero, la mujo dil rivereto pluprofundeskis, kande me audis la sono di pazo homal! Vers me, vers

me. Extensez tu, ponto, preparez vi, balustradi, subtenar ta qua esos konfidita a vi. Se lua pazi esas necerta, neremarkinde fermigez li, ma se lu faletas, montrez vi e quale deo dil monti translancez lu a la tero.

Lu venis, lu frapetis me per la fera pinto di sua bastono, pose levis mea baski per ol ed ordinis li adsur me. Lu plunjigis la pinto di sua bastono aden mea hari tufatra e lasis ol ibe restar longatempe, sendubite obliuiis me dum ke lu sovaje cirkume regardegis. Ma lore—me sonjis kun lu super monto e valo—lu saltis per amba pedi sur la mezo di mea korpo. Me trepidis pro doloro sovaja, ne savis to quo eventas. Qua esas? Ka puer? Ka sonjo? Ka vaganto? Ka suocidanto? Ka tentanto? Ka nihiliganto? E me turnis me por vidar lu. Ponto turnas su! Me ne ja esis renversita, me ja faleskis, me falis, e ja esis frakasita e perforata da l'akuta roki qui sempre regardegabis tante paceme de la aquo furianta.

Preterpasanti

Kande on promenas nokte alonge strado ed homo, videbla de fore—nam la strado acensas kolino ed supere esas plena luno—kuras vers on, nu, on ne sizas lu, ne mem se lu esas ento febla ed shifonizita, ne mem se ulu klamante persequas, ma on lasas lu forkurar.

Nam esas nokto, ed on ne responsas, se la strado acensas kolino avan on en la lunlumo, ed pluse, ta du forsan komencis ta kuro por amuzar su, forsan li amba persequas triesma homo, forsan l'unesma esas inocento ed la duesma volas ocidar lu ed on divenus helpanto, forsan li savas nulo l'una pri l'altra ed nur kuras individuale a lia liti, forsan li esas noktuceli, forsan l'unesma homo esas armizita.

Ed pluse, kad on ne darfas fatigesir, kad on ne drinkis multa vino? On gratitudas, ke la duesma homo nun esas dum longa tempo nevidebla.

De la paraboli

Multi lamentas, ke la dicaji di la saji esas sempre nur paraboli, neutila en la vivo omnadia, e ke ni havas nur to. Kande la sajo dicas, ‘Irez transe,’ lu ne intencas, ke on transirez a l’altra latero, quan on povus ankore affordar, se la rezulto dil voyajo valorus to, ma lu intencas ula superfluo legendal, ulo quon ni ne savas, quon lu ne povas deskriptar e do quo ne povas nun helpar ni. Ta omna paraboli advere volas dicar nur ke la nekomprenebla esas nekomprenebla, e ni ja savas lo. Ma to kun quo ni omnadia baraktas esas altra kozo.

Unu dicis, ‘Pro quo tu rezistas? Se tu agus segun la paraboli, tu ipsa divenabus parabolo, e liberigus tu de trubli omnadia.’

Altru dicis, ‘Me parius, ke to anke es parabolo.’

L’unu dicis, ‘Tu ganas.’

L’altru dicis, ‘Ma desfortunoze nur en la parabolo.’

L’unu dicis, ‘No, en realeso; en la parabolo, tu faliis.’

La sucio di dom-mastro

Uli dicas, ke la vorto Odradek venas de la Slava e probas pruvar la formaco dil vorto. Altri supozas, ke ol venas de la Germana per la Slava, se nur influata. La necerteso di amba interpreti, tamen, juste sugestas, ke nek l'una nek l'altra esas justa, partikulare pro ke nek l'una nek l'altra povas mem trovar la signifiko di la vorto.

Komprende, nulu okupus su per tala studii ecepte ke esas ento nomita Odradek. Unesme ol similesas bobino plata e stelforma, ed ol ya semblas anke esar spulita per fili; tamen, oli esas nur fili arachita, olda, kune nodigita, ma anke interplektita per torduri de diversa sorti e kolori. Ma ol ne esas nur bobino, nam del mezo dil stelo eksalias ligna baston-

traverseto, ed altra bastoneto adjuntesas por facar orto. Per ca lasta bastoneto unlatere, e per un de la emanaji dil stelo altralatere, la tota kozo povas rekte staceskar sur du gambi.

On tentus kredar, ke ta strukturo olime havis ul formo konvenanta, e nun esas nur frakasita. To ne semblas esar la kazo; adminime, esas nula tala indiko; on vidas nula parto nekompletigita o fendita por indikar tala stando; la tota kozo semblas esar senskopa, ma ya tota segun su ipsa. Omnakaze, on povas dicar nulo plusa pri ol, pro ke Odradek esas extraordinare ajila e nekaptebla.

Sucedante lu pozas su en l'atiko, an l'eskalero, en la koridori, en la paseyo. Ulfoye lu ne esas vidita dum monati; lore lu probable translojas ad altra domi; ma lu neeviteble rivenas a nia domo. Ulfoye, kande on ekiras la pordo e lu apogas su direte sube an la balustrado, on deziras parolar a lu. Komprende, on ne pozas questioni desfacila, ma traktas lu—mem lua mikreso seduktas on—kom infanto. ‘Quale tu nomesas?’ on questionas. ‘Odradek,’ lu dicas. ‘Ed ube tu lojas?’ ‘Lojeyo nedefinita,’ lu ridante dicas; ma to esas nur rido facita sen pulmoni. Ol sonas quale bruiseto de

folii falinta. Kustumale, tale finas la konverso. Incidente, on ne sempre obtenas mem ta respondi; lu esas ofte longatempe tacema, simile a la ligno quan lu semblas esar.

Vane me meditas pri quo eventos a lu. Ka lu povas mortar? Omno, qua mortas, olime havis ula sorto de skopo, ula sorto de ago, qua rodis ol; ma to ne relatas kun Odradek. Ka lu sempre, exemple, rulos adinfre alonge l'eskalero avan la pedi di mea filii e nepoti, tranante filieti? Lu evidente nocas nulu; ma l'ideo, ke lu probable posvivos me, preske dolorigas me.

La blazono dil urbo

Komence, la konstrukto dil Babel-turmo esis bone ordinata, fakte l'ordino esis forsan tro bona, on tro multe pensis pri indik-fosti, interpretisti, lojeyi por la laboristi, e komunik-moyeni, quale se on havos yarcenti por laborar. Tatemppe l'opinono general mem esis, ke on ya ne povas sat lente konstruktar; on ne bezonas tro multe exajerar ta opinono por evitar konstruktar la fundamento. On tale argumentis: L'esenco dil afero esas l'ideo konstruktar turmo por atingar la cielo. Ultre to, omno altra esas sekundara. L'ideo, olua grandeso komprenata, ne plus povas desaparar; tam longe kam esas homi, deziro nerezistebla restos por kompletigar l'edifiko. Pri to, on ne bezonas anxiar pri lo futura; kontree, la

savo homal augmentesas, arkitekturo progresas e duros progresar, konstrukto qua segun ni bezonas yaro forsan bezonos nur duimo di ta tempo pos plusa cent yari, ed anke esos plu bone facita, plu durive. Do pro quo nun laborar til l'extremajo di nia pov? To esus racionoza nur se on povus konstruktar la turmo dum un generaciono. Ma on tote ne expektis lo. Vice, on supozis, ke la nexta generaciono, per sua savo perfektigita, konsideros la laboro dil olima generaciono kom mala, e razos ol por itere komencar. Tala pensaji paralizis la homopovi, do li penis min pri la turmo kam pri konstruktar urbo por la laboristi. Omna nacionani volis havar la maxim bona quartero, to genitis disputachi qui divenis konflikti sangoza. Ta konflikti nultempesesis; al chefjoli esis nova pruvi, ke la konstrukto dil turmo mustas avancar tre lente, pro la manko di uneso, o preferinde ya ajornita til ke paco general deklaresos. Ma on ne nur kombatis, dum intervali on plubeligis la urbo, qua tamen genitis nova envidio e nova kombato. Talmaniere pasis la tempo dil unesma generaciono, ma nula sucedanti diferis; excepte ke habileso teknikal kreskis, ergo, anke la konflikti. Pluse, ja la duesma o triesma generaciono

agnoskis la vaneso dil turmo ciel-asaltanta; ma li esis tro profunde obligata por livar l'urbo.

Omno kreita en ta urbo di legendi e kanson plenigesas per dezirego por dio predicita kande l'urbo esos frakasita da pugno giganta per kin kurta frapegi l'una pos l'altra. Pro to, l'urbo havas pugno sur sua blazono.

La silenco dil siren

Pruvo ke moyeni nesuficanta, mem infantal, povas uzesar por salvo:

Por protektar su de la siren, Odysseus stopis sua oreli per vaxo e ligis su a la masto. Komprenende, omna voyajanti povis ton facar, ecepte ti quin la siren ja luris de fore, ma esis konocata tra la mondo, ke to tote ne helpas. La kanson dil siren penetras omno, e la pasiono dil seduktati krevus plu fortakozikam kateni e masti. Odysseus ne pensis pri lo, quankam il forsan audabus lo. Il tote fidis a la manuedo de vaxo ed a la amaso de kateni, e kun joyo inocenta pro sua remediili, il avaniris vers la siren.

Nun la siren havas armo mem plu terorinda kam la kanson, to esas, la

silenco. Ne eventis, ma esas konceptebla, ke on povus esar salvita de lia kansonon, absolute ne de lia silenco. La sento, ke on ipse vinkis li, la vasta arogo konsequanta, ne povas rezistar irgo teral.

E la povoza kantistini, kande Odysseus venis, ya ne kantis, supozante, o ke nur silenco atingos ta adversulo, o ke vidar extazo en la vizajo di Odysseus, qua pensas nur pri vaxo e kateni, igos li obliviar omna kanto.

Ma Odysseus, por tale dicar, ne audis lia silenco; il supozis, ke li kantas e ke nur il sorgas audar ol. Il komence vidis la tordi dil kolo, la respiro profunda, l'okuli lakrimoza, la boko mi-apertita, ma supozis, ke olta esis un de la melodii qui mortas neaudita. Balde, tamen, omno glitis de ilua fora regardi, la sireni advere desaparis koram ilua rezolvo, ed esante maxim proxime a li, il savis ne plus pri li.

Ma li—plu belega kam antee—extensis e tordis su, lasis la harari timiganta libere fluktuar en la vento, e libere skrachis la roki per lia ungli. Li ne plus volis seduktar, nur volis kaptar tam longe kam posible la reflekto di la du grand okuli di Odysseus.

Se la sireni savabus, li lore esabus destruktita. Ma li tale restis, ecepte ke

Odysseus eskapis li.

Incidente, apendico esos transdonita. Odysseus, on dicas, esis tante ruzema, esis tanta foxo, ke mem la deino di Fato ne povis penetrar ilua maxima interneso. Forsan, quankam desfacile komprenebla per raciono komuna, il ya savis, ke la sirenitacis, e nur kontreagis e li e la dei per la supre mencionita fiktivajo kom shildo.

Prometheus

Esas quar legendi pri Prometheus:

Segun l'unesma, lu esis ligita a roko en Kaukazo pro revelir la sekretaji dil dei ad homi, e la dei sendis agli por nutrar su per lua hepato, qua sempre rinovigesis.

Segun la duesma, Prometheus, stimulita dal doloro del beki arachanta, presis su sempre plu profunde aden la roko til ke lu unigis su ad ol.

Segun la triesma, lua trompo esis oblioviita pos mili de yari, oblioviita dal dei, dal agli, oblioviita da lu ipsa.

Segun la quaresma, omnu fatigeskis pro l'afero sensignifika. La dei fatigesis, l'agli fatigesis, la vunduro fatigite klozis.

Restis la rokoza monti ne-explikebla. La legendo esforcas explikar lo ne-explikebla.

Quale ol venabis de infra strato di lo vera,
tale ol finez en lo ne-explikebla.

Poseidon

Poseidon sidis an sua skribtable e kalkulis. L'administro di omna aqui esis laboro infinita. Il povus havar tam multa helpanti kam volata, e ya havis multi, ma pro ke il tre serioze atencis sua travalio, il ipsa kalkulis, e la helpanti ne multe helpis. On ne darfias dicar, ke la laboro plezis ad il, il facis ol nur pro ke ol impozesis, yes, il ofte solicitabis plu gaya laboro, ma irgekande on ofris diversa sugesti, la fino sempre esis, ke nulo tam bone konvenas kam la nuna travalio. Anke esis tre desfacila trovar altra travalio. Esis neposibla asignar il ad ula maro; exter la fakto ke la kalkul-laboro ne esus min multa, nur plu trivial, la granda Poseidon darfias havar nur ofico superiora. Ed ofrite ofico exter l'aqui, il tante rankoris

ke sua respiro deal perturbesis, sua cerebro shancelis. Fakte, on ne serioze atencis ilua lamento; se povozo lamentas, on devas fingar cedar su, mem pri ta aferi maxim vana. Nulu serioze meditis desengajar Poseidon. De la komenco di ilua vivo, il esis selektita kom Deo dil Mari, e tale omno mustas restar.

To quo maxime iritas il—e to esas la chefa kauzo di deskontenteso pri la travalio —esas audar la rumori pri su, quale il sempre iras portante sua tridento tra l'ondi. Vice to, il sidas en la profundaji dil oceano e sencese kalkulas; tempopa vizito ad Iupiter esas la nura intervalo en la monotoneso, voyajo, incidente, de qua il sempre iracante rivenas. Il apene vidas l'oceani, nur rapidege dum hastoza acenso ad Olympus, e ne advere trapasas oli. Il kustumale dicas, ke il vartas la fino dil mondo, lore probable esos instanto tranquila dum qua, jus ante la fino e pos inspektir un lasta fakturo, il povas rapide facar turo.

La vereso pri Sancho Panza

Sen fanfaronar, Sancho Panza, pos multa yari, per nutrar lu vesperale e nokte per granda nombro de romani pri kavalieresu ed aventuri, tante sucesis turnar sua demono de su ipsa, demono quan il plu tarde nomizis Don Quixote, ke ta demono facis sen inhibi la maxim fola prodaji, qui, tamen, pro manko di skopo preordinita—qua devis esir Sancho Panza ipsa—nocis nulu. Kom liberulo, Sancho Panza filozofiale sequis Don Quixote dum lua aventuri, forsan pro responso-sento, e pro olti juis amuzo granda ed edifikiva til la fino di sua vivo.

Vizito a mineyo

Hodie la chefa injeniori venis a ni infra. Esis ul impero del administrantaro facar nova tuneli, e ta injeniori venis por komencale mezurar. Quante yuna ta homi esas, e quante multe li diferas l'unu de l'altru! Li libere matureskis, e lia naturi senlimita libere montras su de frua evo.

Unu, havanta nigra hararo, vivoza, lasas sua regardo libere kurar.

Duesmo havanta kayero marchante notas, cirkume regardas, komparas, remarkas.

Triesmo, la manui en la mantel-poshi, por ke omna vesti sur lu esas tensigita, tre rekte marchas; retenas digneso; nur per sencese mordar la labii esas montrita la yunulo nerepresebla.

Quaresmo donas nedemandata explikaji al triesmo; plu kurta kam l'altru, kurante apud lu quale tentero, sempre levante fingro en l'aero, lu semblas komentar pri omno hike videbla.

Kinesmo, forsan la maxim altranga, toleras nula kompano; esas nun avane, nun dope; la grupo fitas la pazo a la lua; lu esas pala e febla; responso kavigas lua okuli; pensante, lu ofte pozas sua manuo a sua fronto.

La sisesmo e sepesmo marchas kelke avane inklinata, lia kapi proxima l'una a l'altra, brakio an brakio, intime konversante; se to ne esus nia karbon-mineyo e nia laboreyo en la maxim profunda tunelo, on povus kredar, ke ta magra, senbarba, bulboza siori esas yuna kleriki. L'unu kustumale ridas per grondado katatra; l'altru, anke ridetante, duktas la konverso e per sua libera manuo mezuras la tempo. Quante certa ta paro mustas esar pri lia rango, ya, qua staturo li ja ganabis malgre lia yuneso, ke hike, pro tala komiso, sub la regardo di lia chefo, li devocas su tante ferme a sua propra aferi, od adminime ad aferi tote ne relatanta a la nuna tasko? O kad esas posibla, ke malgre lia rido e semblanta neatenco, li tre bone remarkas

omno necesa? On apene darfas decideme judikar tala sioro quala ilti.

Altralatere, on tote ne dubitas, ke la okesmo, exemple, esas nekompareble plu intensa pri sua laboro kam ta du, fakte kam l'altra siori pri ta afero. Lu mustas tushar omno e frapetar ol per marteletu quan lu iterante tiras ek sua posho. Lu ofte faligas su adsur sua genui en la sulo, malgre sua vestaro eleganta, e frapetas la tero, itere marchante frapetas la muri o la plafono super sua kapo. Unfoye lu sternis su e senmove jacis; ni ja komencis opinionar, ke ulo mala eventabis; ma lore lu saltante staceskis per subita moveto konvulsatra di sua dina korpo. Esis nur nova exploro. Ni supozas, ke ni konocas nia mineyo ed olua stoni, ma to quon ta injenioro sempre talmaniere exploras esas nekomprenebla da ni.

Nonesmo pulsas sorto de infant-vtureto, en qua esas la mezurili. Tre kustoza aparati, profunde sinkita aden la maxim bona kotono. Fakte, la servisto devas pulsar ta vtureto, ma on ne konfidas ol a lu; injenioro mustas facar lo, ed on vidas, ke lu facas lo bonhumore. Lu probable esas la maxim yuna, probable ne ja komprendas l'aparati, ma lu sempre spektas oli, por ke

lu preske sempre riskas pulsar la vtureto an la muro.

Ma esas altra injenioro qua apude marchas e preventas lo. Evidente lu tote komprenas l'aparati ed advere semblas esar ta qua direktas olti. De tempo a tempo, sen haltigar la vtureto, lu ektiras ula aparato, travidas, desvisas, sukusas o frapetas, pozas ol an sua orelo ed askoltas; e konkluze, dum ke la veturisto preske senmove stacas, lu pozas la mikra kozo, apene videbla de disto, tre sorgeme aden la vtureto. Ta injenioro esas kelke dominacema, ma nur pro ta aparati. Plu avane per dek pazi ni devas pazar adlatere, mem pro signo senvorta de lua fingro, mem se esas nula spaco por forpazar.

Dop ta du siori pazegas la neokupata servisto. La siori, komprende pro lia granda saveso, longe ante nun forpozis sua arogo, ma la servisto semblas kolektir ol en su. Pozante l'una manuo ye lua dorso, l'altra avane sur sua butoni orizita o sur la bona stofa di sua livreo, lu ofte kapsignifas addextre, adsinistre, quale se ni salutis e lu respondas, o quale se lu supozas ke ni facasto, ma ne povas vidar de sua alteso. Komprende ni ne salutas lu, ma vidante lu, on preske deziras kredar, ke esar klerko

en la mont-administrantaro esas ulo enorma. Dop lu ni ridas, komprenende, ma pro ke tondro ne povus igar lu turnar su, lu ankore restas respektinda kom ento nekomprenemebla.

Hodie ni ne multe laboros; l'interrupto esis tro granda; tala vizito forigas omna pensajo pri laborar. Esas tro tentiva regardar la siori en l'obskureso dil prob-tunelo. Pluse, nia labor-relayo balde finos; ni ne spektos la retroveno dil siori.

Hibrido

Me havas stranja animalo, mi-katyuno, mi-mutonyuno. Ol esas legacajo de mea patro. Ma ol developis nur dum mea tempo; olime ol esis plu multa mutonyuno kam katyuno. Nun ol esas egale de li amba. De la kato ol havas sua kapo ed ungli, de la mutonyuno sua grandeso e formo; de li amba sua okuli, qui esas sovaja e cintilifanta, sua hararo, qua esas mola e densa, sua movi, qui esas saltetanta e reptanta. Jacante sur la solio di fenestro, ol turnas su e grondetas, en la prato ol kuras frenezioze ed on apene povas kaptar ol. Ol fugas de kati ed atakas mutonyuni. Dum nokti lunlumoza olua promeno preferata esas alonge la tekti. Ol ne povas miaular ed ol odias rati. Apud la

haneyo ol povas embuskar dum hori, ma ne ja sizis l'oportunajo ocidar.

Me nutras ol per lakto, to maxim bone konvenas. Per granda glutaji ol ensugas la lakto tra sua dentegi. Komprenende ol esas granda fonto di amuzo por pueri. Sundie matine esas la vizit-horo. Me sidas havante la bestieto sur mea genui, e la pueri dil tota vicineyo stacas cirkum me.

Lore on pozas la maxim marveloza questioni a qui nulu povas respondar: pro quo esas nur un tala animalo, pro quo me posedas ol, kad esis antee simila animalo e quo eventus pos olua morto, kad ol sentas su sola, pro quo ol havas nula yuni, quon on nomas ol, edc.

Me ne esforcas respondar, ma sen plusa expliko, kontentas me per montrar mea posedajo. Ulfoye la pueri adportas kati, unfoye li fakte adportis du mutonyuni. Ma kontre lia deziri, esis nula rikonoco. L'animali kalme regardis l'una l'altra per lia okuli animalal, ed evidente l'una recevis l'existo di l'altra kom fakteto deal.

En mea gremio, l'animalo sentas nek timo nek persequo. Kushante su sur me, ol esas maxim felica. Ol fidas a la familio qua edukis ol. To probable ne esas fidemoso extraordinara, ma la vera instinto di

animalo qua havas nekontebla parenti sur la tero, ma forsan ne un sango-kuzo, do la protekto trovita en ni esas sakra.

Ulfoye me ne evitas ridar kande ol snuflas cirkum me e tordas su inter mea gambi e ne lasas su livar me. Ne kontenta esar e mutonyuno e kato, ol preske insistas anke esar hundo. Unfoye kande, quale eventus ad irgu, me povis trovar nula eskapo de la problemi di mea aferi ed omno relatanta, ed esis pronta lasar omno faliar, ed en ta humoro sidis en mea baskulstulo en mea chambro, l'animalo sur mea genui, me hazarde regardis adinfre e vidis lakrimi falar de olua labio-pili. Ka li esis la mea, od olti dil animalo? Ka ta kato, havanta l'anmo di mutonyuno, l'ambiciono di homo? Me ne heredis multo de mea patro, ma ta legacajo esas tre remarkinda.

Ol havas la desquieteso di l'amba bestii, to di kato e to di mutonyuno, tam diversa kam ti esas. Pro to olua pelo esas tro tensa por ol. Ulfoye ol saltas adsur la berjero apud me, pozas sua avana gambi adsur mea shultro, e pozas sua muzelo an mea orelo. Quale se ol dicas ulo a me, e fakte ol pose turnas sua kapo e regardegas mea vizajo por vidar l'impresuro facita da olua komunikajo. E por komplezar ad ol, me

kondutas me quale se me komprenis, ed afirmas per kapsigno. Lore ol saltas al pavimento e dansas pro joyo.

Forsan la kultelo dil buchisto esus redemento a ta animalo, ma me negas to, pro ke ol esas legacajo. Do ol mustas vartar til ke la respiro voluntante livas la korpo, quankam ol ulfoye regardegas me quaze per homal okuli racionoza, qua demandas ago.

Vulturo

Esis vulturo qua hakis aden mea pedi. Lu ja lacerabis boti e kalzeti, nun lu hakis aden la pedi ipsa. Lu sempre frapis, pose flugis plurafoye cirkum me e pose duris laborar. Sinioro preterpasis, kurtatempe spektis, lore questionis, pro quo me toleras la vulturo. ‘Me es sendefensa,’ me dicis, ‘lu venis ed hakeskis, do komprende me deziris forpulsar lu, mem esforcis strangular lu, ma tala bestio havas grand forteso, lu anke volis saltar a mea vizajo, ergo me preferis sakrifikar mea pedi. Nun li es preske lacerita.’ ‘Vu es tante tormentita,’ dicis la sinioro, ‘un pafo e la vulturo esus mortigita.’ ‘Ka yes?’ me questionis, ‘ka vu facos lo?’ ‘Bonvole,’ dicis la sioro, ‘me nur bezonas irar adheme por prenar mea fusilo.

Ka vu povas vartar dum plusa horo?' 'Me ne savas,' me dicis, e stacis dum instanto, paralizita pro doloro, pose dicis, 'Bonvole probez lo, omnakaze.' 'Bonege,' dicis la sinioro, 'me hastos.' La vulturo taceme askoltabis dum la konverso e regardis nun me, nun la sinioro. Nun me vidis, ke lu komprenis omno, lu flugis adsupre, lu retroe inklinis su por obtenar sata momento e lore shovis sua beko tra mea boko quale javelinisto, profunde aden me. Nevoluntante, me sentis me liberigita, dum ke lu dronis su en mea sango profunda, superfluanta, nerevokeble dronis su.

Departo

Me imperis, ke mea kavalo esez adduktita del stablo. La servisto ne komprendis. Do me ipsa iris al stablo, selizis mea kavalo, ed acensis. De fore me audis la sono di trumpeteto, e me demandis de mea servisto, quon to signifikas. Lu savis nulo ed audabis nulo. Ye la pordego lu haltigis me e questionis: ‘Adube mastro iras?’ ‘Me ne savas,’ me dicis, ‘nur de hike, nur de hike. De hike, nulo plusa, to es l’unika moyeno atingar mea skopo.’ ‘Ka vu savas vua skopo?’ lu questionis. ‘Yes,’ me replikis, ‘me jus dicis to. De hike—to esas mea skopo.

La guvernero

‘Ka me ne esas la guvernero?’ me klamis.
‘Ka tu?’ questionis viro altstatura ed
obskura, e pasis sua manui trans sua oreli
quale se forsendar sonjo. Me stacabis ye la
guvernilo dum l’obskura nokto, febla
lanterno brulante super mea kapo, e nun ta
viro venabis ed esforcis forpulsar me. E pro
ke me ne cedis me, il pozis sua pedo adsur
mea pektoro e lente aplastis me dum ke me
tenegis la nabo dil guvernilo, tordante ol
per falar. Ma la viro sizis ol, tiris ol ad olua
plaso, e forpulsis me. Me balde ordinis me,
tamen, kuris al luko qua apertas al
gameleyo, e kriis: ‘Viri! Kamaradi! Venez
adhike, quik! Nekonocato forpulsas me del
guvernilo!’ Lente ili acensis, klimis la
kabin-skalo, fatigite, shancelante, figuri

potenta. ‘Ka me esas la guvernero?’ me demandis. Li afirmis per kapsigni, ma regardis nur la nekonocato, stacis cirkum il en mi-cirklo, ed il impereme dicante: ‘Ne jenez me!’ ili kunvenis, kapsignifis ye me, e decensis la kabin-skalo. Quala homi! Kad ili ultempe pensas, o nur tranas su senskope trans la tero?

La tupio

Ula filozofo frequentas kindi ludanta. E vidante puerulo havanta tupio, lu guatas. Tam balde kam la tupio rotaceskas, la filozofo persequas ed esforcas kaptar ol. Lu ne perturbeskas kande la kindi bruisoze protestas ed esforcas eskartar lu de sua ludilo; se lu povas kaptar la tupio ankore rotacanta, lu esas felica, ma nur dum instanto; pose lu jetas ol al tero e foriras. Nam lu kredas, ke komprenar irga detalo, exemple, to di tupio rotacanta, suficos por komprenar omno. Pro to lu ne okupas super granda problemi, to semblas esar nesparema. La maxim mikra detalo esante komprenata, lore omno esas komprenata, pro to lu okupas su nur per tupii rotacanta. Ed irgekande on preparas rotacigar la tupio,

lu esperas, ke cafoye lu sucesos; tam balde kam la tupio rotaceskas e lu anhelante persequas ol, l'espero divenas certeso, ma tenante la ligna folajo en sua manuo, lu nauzeas. La kriachado dil kindi, quan lu til nun ne audabis e qua nun subite perforas l'oreli, forigas lu, e lu shancelas quale tupio sub flogilo nehabila.

Deziro esar Indiano Amerikana

Utinam on esez Indiano Amerikana, pronta,
e sur kavalo kureganta, inklinante su aden
la vento, iterante tremante trans la tero
tremanta, til ke on forjetas la sporni, nam
on bezonas nula sporni, forjetas la reini,
nam on bezonas nula reini, ed apene vidas,
ke l'avana tero esas glate tondizita erikeyo,
mem sen kavalo-kolo e sen kavalo-kapo.

Fableto

‘Ho ve,’ dicis la muso, ‘la mondo omnadie diminutesas. Komence ol esis tante granda ke me timis, me sempre kuris, e me joyis kande tandem me vidis muri fore dextre e sinistre, ma ta longa muri streteskis tante rapide, ke me ja esas en la lasta chambro, ed ibe en angulo esas la kaptilo aden qua me mustas kurar.’ ‘Tu nur bezonas turnar su,’ dicis la kato, e parmanjis lu.

Venar adheme

Me rivenas, me pasas sub l'arko e cirkume regardas. To esas l'olima korto di mea patro. La flako meze di ol. Utensili antiqua e neutila, konfuze amasigita, obstruktas la voyo al atik-eskalero. La kato guatas sur la balustrado. Shifono, olime volvita cirkum bastono por ludo, fluktuas en la brizo. Me arivas. Qua aceptos me? Qua vartas dop la pordo dil koqueyo? Fumo acensas del kameno, on bolias kafeo por supeo. Ka tu sentas, ke tu fitas, ka tu aklimatas tu? Me ne savas, me esas tre necerta. Ol esas ya la domo di mea patro, ma singla objekto stacas kolde apud l'altra, quale se ol sucias pri sua propra aferi, quin me mi-obligiis, mi-nulsavis. Quale me esus utila a li, quo me esas a li, quankam me esas la filiulo di

mea patro, l'olima farmisto? E me ne audacas frapetar la pordo dil koqueyo, me nur askoltas de disto, me tale stacas, por ke me ne esez surprizita kom sekreta askoltanto. E pro ke me askoltas de disto, me audas nulo ma febla sono dil horlojo qua pasas del dii di puereso, ma forsan nur supozas, ke me audas ol. Irge qua eventas en la koqueyo esas la sekretajo di ti qui ibe sidas, sekretajo quan li celas de me. Quante plu longe on hezitas ye la pordo, tante plu multe on divenas nekonocata. Quo eventus, se ulu nun apertus la pordo e questionus me? Ka me ne lore kondutus quale on qua volas retenar sua sekretajo?

Sonjo

Josef K. sonjis:

Esis bela dio e K. volis promenar. Ma lu apene irabis du pazi ante ke lu esis en la tombeyo. Ibe esis voyeti tre artificale e nepraktikale tordita, ma lu glitis alonge tala voyeto quaze sur fluo torrental per mieno nmoveble flugetanta. Mem de fore, lua okuli vidis nove facita tomb-teramaso, ube lu volis haltar. Ca tombo esis preske tentiva, e lu opinionis, ke lu ne povasadirar sat rapide. Ulfoste, tamen, lu apene vidis la tombo; ol esis celita da flagi, li tordis su e frapis l'una l'altra per granda forco; on ne povis vidar la flag-portanti, ma ibe semblis esar multa joyo.

Dum ke lu regardis la disto, lu subite vidis la sama tombo apud su, preske dop su.

Lu hastis al herbaro. Dum ke la voyeto duris irar sub sua pedo saltanta, lu shancelis e falis a sua genui avan la teramaso. Du viri stacis dop la tombo, portis tomb-petro inter li en la aero; K. apene aparabis kande li pulsis la tomb-petro aden la sulo e stacis quale fixigita. Quik triesma viro emersis del arbustaro, quan K. quik rikonocis kom artisto. Il portis nur pantalono e kamizo male butonagita; il portis kasqueto velvura sur sua kapo; en ilua manuo il tenis krayono ordinara, per qua il proximeskante facis figuri en la aero.

Tenante ta krayono, il nun afrontis la suprajo dil tomb-petro; la petro esis tre alta, il ne bezonis blotisar, ma mustis inklinar su adavane, nam la teramaso, adsur qua il ne volis pazar, separis il de la tomb-petro. Do il stacis pedpinte ed apogis su sur la tomb-petro per sua sinistra manuo. Per tre habila ago il sucesis facar ora literi per la krayono ordinara; il skribis: ‘Hike repozas—’ Singla litero aparis pure e belege, profunde skultita ed ek pura oro. Skribinte la du vorti, il regardis K.; K., qua tre avide vartis la progreso dil enskribo, apene atencis la viro, ma regardis nur la petro. Fakte, la viro rikomencis skribar, ma ne povis, esis ula obstaklo, il faligis la krayono e turnis su a

K. K. anke regardis l'artisto e komprenis, ke il esas multe perturbita, ma ne povis dicar pro quo. Ilua omna olima vivozeso forirabis. K. anke esis perturbita da to; li kambiis senpova regardi; esis led a miskompreno quan nulu povis solvar. Ye tempo nekonvenanta, klosheto sonis del funerkapelo, ma l'artisto signifis per levita manuo ed ol cesis sonar. Pos kurta tempo ol rikomencis; tafoye tre nelaute e, sen demando partikular, quik cesis; quale se ol volis nur probar sua sono. K. chagrenis pro la stando dil artisto, ploreskis e singlutis en sua manui avane pozita. L'artisto vartis til ke K. kalmeskis, e lore decidis, pro ke lu ne povis evitar to, durar skribar. L'unesma stroketo facita esis redemto por K., ma l'artisto evidente facis ol maxim nevoluntante; la skriburo ne plus esas tante belega, precipue, ol semblis mankar oro, la lineo pale e neferme skisisis, ma la litero divenis tre granda. Ol esis J, preske kompletigita kande l'artisto iracoze frapis un pedo aden la tomb-teramaso, igis la sulo spricar omnalatere. K. tandem komprenis il; esis nula tempo por intercesar; per sua omna fingri il exkavis la sulo, qua ofris preske nula rezisto; omno semblis esir preparata, ma esis nur dina sul-krusto;

direte dop ol, granda truo apertesis havanta muri inklinata, aden qua K., pulsita da milda aero-fluo ye la kolo, sinkis. Irante adinfre, lua kapo ankore rekta sur la kolo, ja aceptata del nepenetrebla profundeso, lua nomo per grand ornamenti kuris trans tomb-petro.

Joyigita da la vidajo, lu vekis.

Renuncez!

Esis tre frue matine, la stradi neta e dezertita, me iris al staciono. Komparante la turm-horlojo a mea posh-horlojo, me vidis, ke esas multe plu tarda kam me supozabis e ke me mustas hastar; la hororo pro ta deskovro igis me necerta pri la voyo, me ne ja tre bone konocis l'urbo; fortunoze, proxime esis policisto, me kuris ad il ed anhelante demandis la voyo. Il ridetis e dicis, ‘Vu volas, ke me montrez la voyo?’ ‘Yes,’ me dicis, ‘pro ke me ne ipse povas trovar ol.’ ‘Renuncez, renuncez,’ dicis il, e turnis su per ocilego quale on qua volas esar sola kun sua ridado.

Shakali ed Arabi

Ni kampis en l'oaziso. Mea kompani dormis. Arabo, alta, blanke vestizita, preterpasis me. Il sorgabis sua kameli ed iris a sua dormo-plaso.

Me jetis me adsur mea dorso an la herbi; me volis dormar; me ne povis. L'ululo di fora shakalo; me itere rekte sideskis. E to quo esabis tante fora esis subite proxima. Amaso de shakali cirkum me; l'okuli cintilifanta, matide orea mortanta; dina korpi movas ajile e rapide quale se sub flogilo.

Un de li venis del dopajo, pulsis su adsub mea brakio, an me, quale se lu bezonas mea varmeso, pose pazis adavan me e parolis, preske okulo an okulo:

‘Me esas la maxim evoza shakalo fore e proxime. Me joyas hike aceptar vu. Me preske esis senespera, nam ni sencese vartas vu. Mea matro vartis, ed elua matro, ed elua omna matri, til la matro di omna shakali. Kredez lo!’

‘Me surprizesas,’ me dicis, ed obliuiis acendar la lenio-amaso qua esis pronta por forpulsar la shakali per sua fumo. ‘Me tre surprizesas audar to. Me venas del fora nordo nur hazarde e facas kurta voyajo. Do, quon vi volas, shakali?’

Quaze kurajigita da ta konverso forsan tro amikal, lia cirklo pluproximeskis, omnu anhelante e grondante.

‘Ni savas,’ la maxim evoza komencis, ‘ke vu venas del nordo, e pro to ni esperas. Ibe esas tala mento netrovebla hike inter l’Arabi. Komprenez, on ne povas ganar kontre ta kold arogo. Li mortigas animali por manjar li, e li ne egardas kadavri.’

‘Ne parolez tante laute,’ me dicis, ‘Arabi proxime dormas.’

‘Vu esas ya stranjero,’ dicis la shakalo, ‘altri vu savus, ke tra la historio dil mondo, shakalo nultempe timis Arabo. Ka ni devas timar li? Ka ne esas sata desfortuno, ke ni ejektesis adinter tala homi?’

‘Forsan, forsan,’ me dicis, ‘me ne judikas pri aferi tante fora de me. To semblas esar konflikto tre anciena; esas probable en la sango; do forsan ol finos per sango.’

‘Vu esas tre injenioza,’ dicis l’olda shakalo; e li omna mem plu rapide anhelis, la pulmoni rapide respiris, quankam li ne movis. Bitra odoro fluis ek lia boki apertita —ulfoye me povis tolerar ol nur per klemar mea denti. ‘Vu esas tre habila. To quon vu dicis konkordas kun nia doktrino anciena. Do ni prenos lia sango, e la konflikto finesas.’

‘Ho,’ me dicis plu abrupte kam me intencis, ‘li defensos su. Li pafos granda nombri de vi per sua pafili.’

‘Vu miskomprenas ni,’ lu dicis, ‘traito di homi qua ne ja desaparas en la fora nordo. Ni ne mortigos li. La Nilo ne havas sat multa aquo por purigor ni. Mem vidar lia korpi vivanta igas ni quik forkurar aden plu pura aero, aden la dezerto qua, pro to, esas nia hemo.’

Ed omna shakali cirkondanta—e dume multi de li advenabis del disto—abasis sua kapi adinter la avana gambi e netigis oli per la pedi; semblis, ke li volis celar antipatio tante terorinda, ke me plue deziregis eskapar la cirklo per granda salto.

‘Quon vi intencas facar?’ me questionis, dezirante staceskar; ma me ne povis; du yuna animali mordabis la dopajo di mea vestono e kamizo; me mustis durar sidar. ‘Li tenas vua tranajo,’ solene dicis l’olda shakalo, por explikar, ‘signo di respekto.’ ‘Liberigez me!’ me kriis nun a l’oldo, nun al yuni. ‘Komprenende, li facos lo,’ dicis l’oldo, ‘se lon vu volas. Ma lo bezonos kelka tempo nam, segun nia kustumi, li profunde insertis sua denti e mustas unesme lasar sua boki gradope apertesar. Dume, askoltez nia demando.’ ‘Via konduto ne igas me recevema,’ me dicis. ‘Ne punisez ni pro nia nehabileso,’ lu dicis, e nun unesmafoye introduktis la tono natural di sua voxo por helpar su. ‘Ni esas animali kompatinda, ni havas nur nia denti; por to omna quon ni deziras facar, lo bona e lo mala, ni havas nur nia denti.’ ‘Do, quon vi volas?’ me questionis, nur poke kalmigita.

‘Sinioro,’ lu kriis, ed omna shakali ululis; de fore to semblis a me esar melodio. ‘Sinioro, vu devas haltigar la konflikto qua separas la mondo. Nia ancestri deskriptis tala homo quala vu kom ta qua facos lo. Ni mustas esar liberigita de l’Arabi; kun aero respirebla, la vidajo til la horizonto cirkum ni vakuigita de Arabi; nula lamento de

mutonyuno, quan Arabo poniardagas; omna animalo devas pacoze mortar; netushita, ol devas esar drenita da ni e purigita til la osti. Pureso, ni deziras nulo ma pureso'—e nun li omna ploris e singlutis —‘Quale vu toleras olta en ca mondo, vu, nobla kordio e dolca intestinaro? Sordideso es lia blanko; sordideso es lia nigro; hororo es lia barbi; regardar l'angulo di lia okuli igas on sputar; e se li levus sua brakii, l'inferno apertus su en lia axeli. E pro to, ho sinioro, pro to, ho kara sinioro, per la helpo di vua manui omnapotenta, tranchez lia fauci per ta cizo!' E pos signo per lua kapo, shakalo venis portante per sua dento kanina mikra sut-cizo kovrita per olda rusto.

‘Do, tandem la cizo e quik la fino!’ kriis l'Araba chefo di nia karavano, qua reptabis a ni avan la vento e nun ociligos sua flogilo giganta.

La shakali rapide fugis, ma ankore restis kelke fore, amasigte, multa animali tante proxima l'una a l'altra e tante rigida, ke li aspektis quale se li esas en streta inkluzeyo e kimeri fluktuas super li.

‘Do vu, sioro, vidis ed audis ca spektaklo,’ dicis l'Arabo, e ridis tam gaye kam permisata da la tacemeso di sua tribuo.

‘Do vu savas to quon l’animali volas?’ me questionis. ‘Komprende, sioro,’ il dicis. ‘To esas bone konocata; tam longe kam esos Arabi, ta cizo vagos kun ni tra la dezerti e vagos kun ni til la fino di tempo. Omna Europano esas ofrita olta por la granda tasko; omna Europano esas ta quan li supozas esar apta facor to. Ta animali havas espero absurdia. Foli, li esas advera foli. Pro to ni amas li; li esas nia hundi, plu bela kam le vua. Regardez, dum la nokto mortis kamelo, me igas ol hike adportesar.’

Quar portanti advenis e jetis la kadavro pezoza adavan ni. Tam balde kam ol jacis ibe, la shakali ululis. Quale se tranita da ligi nerezistebla, li heziteme reptis adavane, lia korpi frotis la tero. Li obliiviabis l’Arabi, obliiviabis odio, ed esis facinata da la prezenteso di kadavro potente malodoranta. Un de li ja pendis del fauco dil kamelo e per l’unesma mordo trovis l’arterio. Quale pumpileto furioza qua volas, tam rezolveme kam senespere, extingar vinkanta incendio, omna muskulo di lua korpo transis e movetis en sua plaso. E ja same laborante, omnu esis amasigita an la kadavro tam alte kam monto.

Lore la chefo laute krakigis sua akuta flogilo super li. Li levis sua kapi, mi-ebrie,

mi-senpove; vidis l'Arabi stacar avan li; nun sentis la flogilo frapar lia muzeli; saltante retretis, e retrokuris kelke fore. Ma la sango dil kamelo ja esis en flaki, fumifis, la kadavro esis larje lacerita en plura parti. Li ne povis rezistar; li itere esas ibe; la chefo itere levis la flogilo. Me sizis ilua brakio.

‘Sioro, vu esas justa,’ il dicis. ‘Ni livez li a lia laboro. Pluse, esas tempo deskampar. Vu vidis li. Bonega animali, ka ne? E quante multe li odias ni?’

